

Prof. Dr. Szabó Máté
alapvető jogok biztosa

Dr. Darák Péter
Kúria elnöke

Dr. Polt Péter
legfőbb ügyész

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa Úr! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr!

Amint az önök előtt is ismert, az Országgyűlés 2013. április 30-án, civil szervezetek tiltakozása közepette, kivételes és sürgős eljárásban fogadta el az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosításáról szóló T/10904. számú törvényjavaslatot.¹ Az elfogadott törvényt, javaslataival,² Dr. Áder János köztársasági elnök megfontolásra visszaküldte az Országgyűlésnek. Az Országgyűlés 2013. június 11-én, módosításokkal, elfogadta a törvényjavaslatot,³ amelyet a Magyar Közlöny idei 101. lapszámában az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi XCI. törvényként (a továbbiakban: InfotvM.) kihirdettek.

A törvényjavaslat köztársasági elnöki vétót követő módosítása azonban nem vette teljes mértékben figyelembe a köztársasági elnök javaslatait. A módosítások eredményeként kikerült a törvényjavaslatból annak eredeti 1. §-a, amely talán a legjelentősebben korlátozta volna az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) hatályát. Így a külön törvények által lehetővé tett irat megismerési, betekintési, stb. jogosultságok esetében a polgárok az Infotv. alapján továbbra is a bírósághoz fordulhatnak, ha az adatkezelők nem biztosítják számukra az adatokhoz való hozzáférést. Módosult a törvényjavaslat talán legvitatottabb 4. §-a is. Az eredeti szövegváltozat értelmében a közérdekű adat megismerése iránti igény teljesítése nem eredményezhetett volna a külön törvényben szabályozott ellenőrző szervek ellenőrzési jogosítványaival azonos mélységű és terjedelmű adatbetekintést és adatkezelést. Sajnálatos módon azonban a lényeg nem változott, hiszen az e szakasz helyébe lépett új rendelkezés értelmében a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre továbbra is külön törvények rendelkezései lesznek irányadók. Ráadásul az InfotvM. szerint, ha az imént idézett okra történő hivatkozással utasítják el az adatigénylést, az adatigénylő az Infotv. 52. §-a alapján a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál kezdeményezhet vizsgálatot.

Arról vagyunk meggyőződve, hogy az InfotvM. továbbra is komoly alapjogsérelemi kockázatokat rejt magában. Az Infotv. 30. § új (7) bekezdésében található azon megfogalmazás, miszerint a „közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésre külön törvények rendelkezései irányadóak” bizonytalan jogfogalmakat tartalmaz. Nem állapítható meg ugyanis az, hogy pontosan mit jelent az egyes szervek gazdálkodásának „átfogó, számlaszintű”, illetve „tételes” vizsgálata. Az InfotvM.-hez fűzött részletes indokolás is mindössze annyit állapít meg, hogy a „közfeladatot ellátó szervek

1 http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_irom.irom_adat?p_ckl=39&p_izon=10904

2 <http://www.parlament.hu/irom39/10904/10904-0011.pdf>

3 <http://www.parlament.hu/irom39/10904/10904-0014.pdf>

gazdálkodásának célszerűségét, eredményességét valamint törvényességét érintő ellenőrzések lefolytatására külön törvényben meghatározott szervek jogosultak és nem az Infotv. szerinti adatigénylő”. A normaszöveg és annak indokolása alapján nem állapítható meg, hogy a jogkereső, adatigénylő polgárok az egyes állami szervek által végzett közpénzfelhasználással kapcsolatos mely adatok megismerésére maradtak jogosultak.

Mivel a közérdekű adatok kezelői hivatottak az InfotvM. által bevezetett bizonytalan jogfogalmak értelmezésére, továbbra is adott annak a lehetősége, hogy az adatkezelők a maguk számára előnyös jogértelmezéssel előre nem felmérhető terjedelemben korlátozzák a közérdekű adatokhoz való hozzáférés jogát. Ez önkényes és részrehajló jogalkalmazást idéz elő, ami jogbizonytalansághoz vezet.

Az Infotv. 30. § új (7) bekezdése azáltal is sérti a jogbiztonság elvét, hogy a „közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére” irányulónak minősített közérdekű adatkérés adatkezelő általi elutasítása esetén a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság vizsgálatának kezdeményezésére jogosítja fel az adatigénylőt. Az Infotv. 52. § alapján eddig is, bármilyen adat megismerési igény elutasítása esetén nyitva állt a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság vizsgálatának a kezdeményezésére vonatkozó lehetőség. Ahogyan az Infotv. 31. § (1) bekezdése azt is szabályozza, hogy a közérdekű adatokat igénylő az adatigénylés elutasítása esetén bírósághoz fordulhat. Az adatigénylőket az adatigénylés elutasítása esetén megillető, már meglévő jogosultságok közül a nem bírósági jogorvoslat lehetőségének az InfotvM. által bevezetett utaló szabály által történő „kiemelése” kétségessé teszi az Infotv. szerinti jogorvoslati rendszer koherenciáját. Nem dönthető el ugyanis, hogy a közérdekű adatok megismerésére irányuló állampolgári igénynek az Infotv. 30. § új (7) bekezdésében szabályozott okra hivatkozva történő elutasítása esetén rendelkezésre áll-e vajon az Infotv. 31. § (1) bekezdésében szabályozott bírósághoz fordulás joga. Nem világos az sem, hogy netán a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság által nyújtott jogorvoslat kimerítése a bíróhoz fordulás jogának előfeltétele lenne-e. Feltéve, de nem megengedve, hogy a bírói jogorvoslat lehetősége a közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az Infotv. 30. § új (7) bekezdése alapján történő elutasítása esetén is adott, nem dönthető el az sem, hogy ebben az esetleges perben érvényesül-e az Infotv. 31. § (2) bekezdése, amely a bizonyítás terhét az adatkezelőre helyezi. Emiatt az sem világos, hogy egy ilyen perben – amennyiben egyáltalán van erre lehetőség – az elutasított adatigénylőnek vagy az adatkezelőnek kell bizonyítania azt, hogy a közérdekű adatok megismerése nem irányult „közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának átfogó, számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére.” Az egyébként is bizonytalan tartalmú jogfogalmakra épülő bizonyítási kötelezettség előírása teljesíthetetlen kötelezettséget eredményez.

Az InfotvM. a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő alapvető jog érvényesülését nem más alapvető jog védelme érdekében korlátozza, ezért ez a jogkorlátozás szükségtelen. A korlátozást esetleg megalapozó más alapvető jog hiányában az arányosság kérdése fel sem vethető. Alapvető jog szükségtelen és indokolatlan korlátozása mind a magyar alkotmánybírói gyakorlat, mind az Emberi Jogok Európai Bíróságának a joggyakorlata alapján sérti az adott alapvető jogot. Emiatt az Infotv. 30. § InotvM. által beiktatott (7) bekezdése sérti a közérdekű adatokhoz való hozzáférés Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében, valamint 39. cikk (2) bekezdésében biztosított jogát.

Az eddig írtakra figyelemmel az Infotv. 30. § InfotvM. által beiktatott (7) bekezdése továbbra sem állja ki az alkotmányosság próbáját. Ezért azzal a kérelemmel fordulunk önökhöz, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e./ pontja alapján kezdeményezzék az Alkotmánybíróságnál a jelzett jogszabályhely alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését.

Budapest, 2013. június 26.

Tisztelettel:

Dr. Tóth Gábor Attila
elnök
TASZ

Martin József Péter
ügyvezető igazgató
TI-Magyarország

Léderer Sándor
igazgató
K-Monitor